

SLUTEVALUERING, version 2
Kulturregion Vadehavet
Kulturaftale Vadehavet 2015-2018

Kulturregion Vadehavet

Det statslige tilskud til Kulturaftale Vadehavet 2015-2018 udgør kr. 2,6 mio., Region Syddanmark bidrager med kr. 1,0 mio., mens kommunernes bidrag til kulturpuljen udgør kr. 6,4 mio. - i alt kr. 10,0 mio. Dertil kommer fondsmidler og de enkelte projekters egenfinansiering.

Kulturpuljen anvendes til projekter igangsat af kulturregionen samt til projekter i vadehavsområdet efter ansøgning fra kulturinstitutioner og selvstændige kulturaktører mv. Projektansøgninger vurderes i referencegruppen på deres indhold og kvalitet. Den administrative koordineringsgruppe forholder sig tillige til ansøgningsbeløb og projekternes økonomi, mens den politiske styregruppe beslutter hvem, der skal have tilskud, samt størrelsen af dette tilskud.

Et tidligere amtsligt tilskud uden for lov til Teater- og Musikhusvennerne, Musikhuset, Esbjerg er blevet udbetalt via kulturaftalen. Eventuel omfordeling af tilskuddet er flere gange blevet drøftet, og der er indtil nu ikke sket ændringer, men dette påtænkes i forbindelse med indgåelse af tillægsaftalen for 2019.

INDSATSOMRÅDE 1: Rødder og vinger

Mål	Tiltag for at opnå mål	Effekt (kvalitet)	Målbare resultater (kvantitet)
<p>Vi vil øge bevidstheden om egne kulturelle værdier ved genopdagelse og udvikling af vadehavsområdets egne-specifikke traditioner</p>	<p>Afsluttede projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et regionalt spillested i Kulturregion Vadehavet • Gamle Viser og Sange • Horisonternes Musik • Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab • Jens Rosendals Vadehavssange • Kunstværk til Urban R • Manden med paraplyerne • Oplevelser i Vadehavet – på tur i Verdensarven • Spejlinger • THIS IS THE SEA • Vadehavsområdet <p>Igangværende projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 undervisningsforløb om Jacob A. Riis • DOX:ON:TOUR i vadehavsområdet • Fannikerdagene - Fanø's levende kulturarv • Hvor Godtfolk er... • LAND & BØLGE, Vadehavet i Baggården • Det Mobile Spillested • Kulturakademi.dk-de • Montana Mix – Vadehavs Inspirationer • Styrkede læringsperspektiver i mødet mellem børn og kultur • The Last Padawan II – Shadow Of The Force • Ung i Tønder og omegn 	<p>Aktiviteterne har samlet set i høj grad formået at tiltrække målgrupperne og har givet stolthed over områdets egne værdier.</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i høj grad styrket. Hovedparten af initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p>	<p><i>Gamle viser og sange:</i> 1.000 eksemplarer. Ændrede undervejs titel til "Samles – skilles".</p> <p><i>Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab:</i> To forløb; Kvist Industries A/S og Jyske Bank.</p> <p><i>Jens Rosendals Vadehavssange:</i> 1.000 albums. Ændrede undervejs titel til "Det lysende Land".</p> <p><i>Manden med paraplyerne:</i> 140 publikummer.</p> <p><i>THIS IS THE SEA:</i> 4.434 publikummer.</p>

Vurdering ift. mål:

Delmålet skulle blandt andet have fokus på tekstilt kunsthåndværk og folkemusik. Det sidste er opfyldt, mens det første ikke er opfyldt på grund af manglende ressourcer i projektet Oplevelser i Vadehavet – på tur i Verdensarven, da Kulturregion Vadehavet ikke har kunnet afsætte tilstrækkelige arbejdsmæssige ressourcer til projektet. Midlerne er anvendt til blandt andet understøttelse af udviklingstiltag i forbindelse med Strikkefestivalen på Fanø samt en analyse af Tønder Kniplings-festival med en række anbefalinger til udvikling.

Delmålet vurderes samlet set opnået, da egne kulturelle værdier er genopdaget og udviklet gennem de øvrige projekter. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.

Vi vil sikre en levende kulturarv i verdensklasse ved anvendelse af vadehavsområdets folkemusiktradition	Afsluttet projekt <ul style="list-style-type: none"> • Gamle Viser og Sange Igangværende projekter <ul style="list-style-type: none"> • Det Mobile Spillested • Fannikerdagene - Fanøs levende kulturarv • Folk & Fæstival • Hvor Godtfolk er... • Vadehavsområdet	Aktiviteterne har i høj grad formået at tiltrække målgrupperne, som oplever, at folkemusiktraditionen sikres som levende kulturarv. Musikken spilles i traditionelle og nye fortolkninger, ligesom der komponeres ny musik af lokale spillemænd og af den nye konservatorieuddannede generation. Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i høj grad styrket. Initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.	<i>Gamle viser og sange:</i> 1.000 eksemplarer. Ændrede undervejs titel til "Samles – skilles".
--	--	---	--

Vurdering ift. mål:

Delmålet vurderes opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.

<p>Vi vil styrke, fremhæve og udvikle vadehavsområdet ved anvendelse af vadehavsområdets unikke kultur og natur i fortolkning af den nyskabende samtidskunst</p>	<p>Afsluttede projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • EREMIT • Vadehavsfestival 2016, herunder Wadden Tide 2016 	<p>Aktiviteterne har samlet set i høj grad formået at tiltrække målgrupperne. Wadden Tide har i helt særlig grad anvendt den nyskabende samtidskunst til at fortolke og fremhæve vadehavsområdets unikke kultur og natur.</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem er styrket. Initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p> <p><i>Citater</i> EREMIT: ”..en utrolig tankevækkende performance der ikke blot blev HØRT; den blev MÆRKET”</p>	<p><i>EREMIT:</i> 1.300 publikummer. Er tillige medregnet under vadehavsfestivalens publikum.</p> <p><i>Vadehavsfestival 2016 excl. Wadden Tide:</i> Estimeret antal publikummer: 2.800</p> <p><i>Wadden Tide 2016:</i> Estimeret antal publikummer: 110.000+</p>
<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.</p>			

Overordnet vurdering af indsatsområdet:

Det vurderes, at indsatsområdets tre delmål er opnået. Initiativerne har i høj grad formået at tiltrække målgrupperne og har givet stolthed over områdets egne værdier, ligesom folkemusiktraditionen ved initiativerne sikres som levende kulturarv. Musikken spilles i traditionelle og nye fortolkninger, og der komponeres ny musik af lokale spillemænd og af den nye konservatorieuddannede generation. Desuden har specielt Wadden Tide tiltrukket sig stor opmærksomhed ved sin anvendelse af vadehavsområdets kultur og natur i fortolkningen af den nyskabende samtidskunst.

Igangværende projekter samt nye projekter igangsat i 2018 vil medvirke til yderligere opfyldelse af delmålene. Hovedparten af initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.

Projekterne har skabt nye samarbejder og netværk, som forventes udbygget og udvidet. Som eksempel på samarbejdspartnere kan nævnes: lokale, nationale og internationale musikere, komponister, skuespillere, land-art- og billedkunstnere, lyd- og filmfolk, erhvervsfolk, undervisere, psykologer, forfattere, festivalarrangører og museumsfolk.

Links:

Jens Rosendals Vadehavssange: <http://www.tvsyd.dk/livshistorier/livshistorier-jens-rosendal-12?autoplay=1#player> og <http://www.tvsyd.dk/livshistorier/livshistorier-jens-rosendal-22?autoplay=1#player>

EREMIT: <https://www.youtube.com/watch?v=a4q79mC-Wbk>

Vadehavsfestival 2016: <http://vadehavsfestival.dk/>

Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab: Guide findes her: <http://www.kulturaftalevadehavet.dk/projekter/innovation-gennem-natur-og-kunst--natur--og-kunstlab.aspx>

Det vurderes, at WADDEN TIDE kunne være interessant at arbejde videre med i den næste kulturaftale.

INDSATSOMRÅDE 2: Kulturspirer

Mål	Tiltag for at opnå mål	Effekt (kvalitet)	Målbare resultater (kvantitet)
<p>Vi vil opnå, at børn og unge får selvstændig, kreativ erfaring ved inddragelse af børn og unge i den aktive kunstneriske proces</p>	<p>Afsluttede projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et regionalt spillested i Kulturregion Vadehavet • Horisonternes Musik • Jazzspirer under Ribe Jazzfestival 2016 og 2017 • Kunstværk til Urban R • Le Sacre du Printemps • Manden med paraplyerne • THIS IS THE SEA • Vadehavsområdet • VORES FORESTILLINGER • Wadden Sea Organ Competition <p>Igangværende projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det Mobile Spillested • DOX:ON:TOUR i vadehavsområdet • Folk & Fæstival • Hvor Godtfolk er... • Kulturakademi.dk-de • Made in Wadden Sea • Montana Mix – Vadehavs Inspirationer • SDMK Strygeensemble • Skoleband • Teaterfestival "Uden ord – ohne Worte" for 0-4 årige • The Last Padawan II – Shadow Of The Force • Ung i Tønder og omegn • VIBRANDING 	<p>Aktiviteterne har i høj grad formået at tiltrække målgrupperne.</p> <p>Målgrupper og samarbejdspartnere oplever i høj grad, at børn og unge ved inddragelse i den aktive kunstneriske proces får selvstændig, kreativ erfaring.</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i høj grad styrket. Hovedparten af initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p> <p><i>Citater</i></p> <p>Le Sacre du Printemps: "Tænk, at vi kan dette i Esbjerg"</p> <p>Jazzspirer: "Det har været super fedt, og meget lærerigt"</p> <p>Manden med paraplyerne: "Jeg vil også spille et nummer, hvor der er procelæn i flygelet. Det lyder mega godt"</p> <p>VORES FORESTILLINGER: "Det var faktisk ikke kun dem (Claus og Gertrud), der lavede teatret – det var også os!". "Gertrud, du laver jo musik med dig selv! (i modsætning til med et instrument)". "Når mine kolleger har spurgt mig, hvad det er for noget, vi har deltaget i, måtte jeg svare: det kan jeg ikke forklare, det skal I simpelthen opleve!"</p>	<p><i>Jazzspirer under Ribe Jazzfestival:</i> 58 udøvende og 1.050 publikummer.</p> <p><i>Le Sacre du Printemps:</i> 20 medvirkende 15 personer bag scenen 500 publikummer</p> <p><i>Manden med paraplyerne:</i> 140 publikummer.</p> <p><i>THIS IS THE SEA:</i> 4.434 publikummer</p> <p><i>VORES FORESTILLINGER:</i> 400 publikummer.</p> <p><i>Wadden Sea Organ Competition:</i> 14 koncerter 14 internationale konkurrencedeltagere 7 internationale dommere 1.000 publikummer Ukendt antal frivillige</p>

<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.</p>			
<p>Vi vil styrke talentudviklingsmiljøet og skabe grobund for oplæring i kulturelt demokrati ved oprettelse af kulturtilbud til børn - ex. en kultur-børnehave eller -gruppe, en indskolingsgruppe, en foreningsgruppe – i hver kommune inden 2016</p>	<p>Igangværende projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturbørnehaver - et kultur-kreativt udviklingsprojekt • Styrkede læringsperspektiver i mødet mellem børn og kultur 	<p>Målgrupper og samarbejdspartnere oplever i høj grad, at talentudviklingsmiljøet styrkes og, at der skabes grobund for oplæring i kulturelt demokrati.</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem styrkes i høj grad. Initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p>	
<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes at ville blive opnået inden kulturaftalens udløb. Der er i hver kommune igangsæt et eller flere forløb for daginstitutionsbørn og skoleelever.</p>			

Overordnet vurdering af indsatsområdet:

Det vurderes, at indsatsområdets delmål er eller vil blive opnået. Initiativerne har i høj grad formået at tiltrække målgrupperne, og det opleves, at børn og unge ved inddragelse i den aktive kunstneriske proces i høj grad får selvstændig, kreativ erfaring. På samme måde vurderes det, at talentudviklingsmiljøet i høj grad styrkes og, at der skabes grobund for oplæring i kulturelt demokrati. Der er i hver kommune i 2017 igangsat et eller flere forløb for daginstitutionsbørn og skoleelever.

Igangværende projekter samt nye projekter igangsat i 2018 vil medvirke til yderligere opfyldelse af delmålene. Hovedparten af initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.

Teaterfestival "Uden ord – ohne Worte" for 0-4 årige er udvikling af en grænseoverskridende dansk/tysk teaterfestival for 0-4 årige børn (institutioner, dagplejere, private). *Kulturakademi.dk-de* er et partnerskab med Kulturregion Sønderjylland-Schleswig om et grænseoverskridende Interreg-projekt om kultur, læring og interkulturelle kompetencer.

Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i høj grad styrket. Som eksempel på samarbejdspartnere kan nævnes: kulturskoler, billedkunstnere, skuespillere, lydfolk, (jazz)musikere, instruktører, museumsfolk, undervisere, Esbjerg Ensemble, Game Street Mekka (streetkultur), Den Kongelige Ballets Talentlinje.

Links

Le Sacre du Printemps: <https://www.youtube.com/watch?v=b-ZeZ9oXohA&feature=youtu.be>

Det vurderes, at kulturelle kompetencer hos børn og unge er et væsentligt område at arbejde videre med.

INDSATSOMRÅDE 3: Kulturel Kapital

Mål	Tiltag for at opnå mål	Effekt (kvalitet)	Målbare resultater (kvantitet)
Vi vil skabe inspirerende og kreative miljøer for at tiltrække og fastholde arbejdskraft samt styrke bosætning ved partnerskaber med erhvervsliv, turisterhverv, foreninger, andre kommunale sektorer mv	<p>Afsluttede projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplevelser i Vadehavet - på tur i Verdensarven • Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab 	<p>Aktiviteterne har i nogen grad formået at tiltrække målgrupperne.</p> <p>Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt på baggrund af aktiviteterne at konkludere, hvorvidt målgrupper og samarbejdspartnere oplever, at arbejdskraft er blevet tiltrukket og fastholdt samt bosætning styrket.</p>	<p><i>Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab:</i></p> <p>To forløb; Kvist Industries A/S og Jyske Bank.</p>
<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes delvist opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.</p>			

<p>Vi vil skabe mere nytænkning og bedre innovationsprocesser sammen med vadehavsområdets virksomheder ved hjælp af kunst og kultur</p>	<p>Afsluttet projekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab <p>Igangværende projekt, der afsluttes i 2018</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artbizz VADEHAVET 	<p>Aktiviteterne har i tilfredsstillende grad formået at tiltrække målgrupperne.</p> <p>Målgrupper og samarbejdspartnere har i høj grad oplevet, at kunst og kultur har skabt mere nytænkning og bedre innovationsprocesser.</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem styrkes i høj grad. Det er hensigten, at initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p>	<p><i>Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab:</i> To forløb; Kvist Industries A/S og Jyske Bank.</p>
<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.</p>			

<p>Vi vil styrke kendskabet til områdets kulturliv ved sammenhængende markedsføring i vadehavsområdet</p>	<p>Afsluttet projekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplevelser i Vadehavet - på tur i Verdensarven 	<p>Delmålet har været en udfordring.</p> <p>Målgrupper og samarbejdspartnere i projektet forventer, at kendskabet til områdets kulturliv vil blive styrket gennem formidlingsmateriale, der vil blive tilgængeligt via fælles Skyfish database.</p> <p>http://sydvestjylland.contentpool.dk/da/</p> <p>Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i nogen grad styrket. Initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.</p>	
<p>Vurdering ift. mål: Delmålet vurderes delvist opnået. Se mere nedenfor i feltet om den overordnede vurdering af indsatsområdet.</p>			

Overordnet vurdering af indsatsområdet:

Det vurderes, at første og andet delmål vil være opnået ved udgangen af kulturaftaleperioden. Delmålene har i tilfredsstillende grad formået at tiltrække målgrupperne. Næde målgrupper og samarbejdspartnere under andet delmål har i høj grad oplevet, at kunst og kultur har skabt mere nytænkning og bedre innovationsprocesser. Artbizz VADEHAVET blev igangsat i efteråret 2017 og fortsætter i 2018. Det er hensigten, at initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden. Samarbejde og netværk aktørerne imellem styrkes i høj grad. Som eksempel på samarbejdspartnere kan nævnes: billedkunstnere, musikere, kunstinstitatør, naturvejleder, erhvervspsykolog, innovationsingeniører, mindfulness instruktører, Jyske Bank, Kvist Industries A/S (træ- og møbelvirksomhed), INEOS (olie, tidligere DONG), Specialcenter for psykisk handicappede børn og unge.

Tredje delmål har været en udfordring på grund af manglende personaleressourcer i projektet. Målgrupper og samarbejdspartnere i projektet forventer, at kendskabet til områdets kulturliv vil blive styrket gennem formidlingsmateriale, der vil blive tilgængeligt via fælles Skyfish database:

<http://sydvestjylland.contentpool.dk/da/>. Samarbejde og netværk aktørerne imellem er i nogen grad styrket. Initiativerne forankres og lever videre efter projektperioden.

Aalborg Universitet har medfinansieret og evalueret projektet *Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab*. Rapporten findes nedenfor under links. Guide til projektet findes samme sted. Rapporten har særlig relevans for delmålet: "Vi vil skabe mere nytænkning og bedre innovationsprocesser sammen med vadehavsområdets virksomheder ved hjælp af kunst og kultur."

Citat fra rapportens Konklusioner og perspektivering: "Deltagerne følger godt med forløbets verbalisering og rationalisering af sanselige oplevelser, som bruges som springbræt til dybere, nyere, mere originale refleksioner. Fordi kunst og natur bruges som oplevelser og metaforskabelse, ser deltagerne ikke til at opleve modstand mod den her usædvanlige måde at arbejde på. Metoden tages alvorligt og vurderes at være meget udfordrende. Resultatet er, at deltagerne udfordres på deres refleksioner på en anden, ukendt måde, og dette ser ud til at skabe stort engagement og passion i det tema deltagerne undersøger og/eller i deltagerens indbyrdes samarbejde."

Links:

Artbizz VADEHAVET: <http://www.artbizz.dk/>

Innovation gennem natur og kultur – natur og kunstlab: Guide til projektet samt Aalborg Universitets evaluering findes her:

<http://www.kulturaftalevadehavet.dk/projekter/innovation-gennem-natur-og-kunst--natur--og-kunstlab.aspx>

Det vurderes, at Artbizz VADEHAVET kunne være interessant at arbejde videre med i den næste kulturaftale.

Det bemærkes, at dette indsatsområde udelukkende finansieres af kommunale midler.

Sammenfattende overvejelser og vurderinger af hele aftaleperioden

A) Kulturregionens vurdering af kulturaftalen

Kulturaftale Vadehavet 2015-2018 har ultimo 2017 modtaget 77 projektforslag, hvoraf der er givet tilskud til de 41 samt til seks projekter, som kulturregionen selv er initiativtager/medinitiativtager til. Se mere her: <http://www.kulturaftalevadehavet.dk/projekter.aspx>

Samarbejde og dialog

Statsligt: De statslige forsinkelser ved indgåelsen af denne aftale var en stor belastning. Forsinkelsen har desuden medført, at projekterne er kommet senere i gang. Til gengæld har det været positivt - og langt mindre ressourcekrævende at arbejde med en aftale udformet som en rammeaftale.

Regionalt: Samarbejdet med Nationalpark Vadehavet og Business Region Esbjerg er under fortsat udvikling.

Kommunalt: Kulturaftalen medvirker til at styrke samarbejdet og dialogen på tværs af de fire vadehavs-kommuner på flere niveauer, eksempelvis institutionelt, kreativt, politisk og administrativt – også udover de kulturelle snitflader.

Kulturaktører, såvel institutioner som selvstændige aktører, har med projekterne fået skabt yderligere samarbejder og netværk. Kulturaktørerne har via kulturaftalen fået bedre forhold for etablering af nye samarbejder og samarbejdsformer til gavn for udvikling af kulturlivet i vadehavsregionen.

Borgere

Projekterne har været en blanding af arrangementer, som borgerne aktivt skulle opsøge, og arrangementer, som fandt sted i byrummet og naturen - som overraskelser på uventede steder, samt projekter af undersøgende karakter med henblik på udvikling af initiativer og arrangementer efterfølgende.

Det vurderes, at projekterne er kommet og vil komme borgerne til gode.

Ressourceudnyttelse

Kulturaftalen opfordrer til, at projekterne i videst mulig omfang foregår/omfatter alle fire kommuner, ligesom der ved bevilling er fokus på samarbejde på tværs af genrer samt forankring efterfølgende.

Hovedparten af puljemidlerne er anvendt til initiativer, der har involveret aktører og borgere i mere end én kommune. Uden kulturaftalen ville disse sandsynligvis alene have fundet sted i egen kommune. Nu udbredes initiativer og erfaringer med forholdsvis beskedne udgifter til hele vadehavsområdet.

Kvalitet

De professionelle, kulturelle institutioner giver udtryk for, at samarbejdet mellem flere og (meget) forskellige aktører har været frugtbar, og i visse tilfælde er det første skridt i en ny fase af samarbejde mellem vadehavsområdets kulturinstitutioner. Initiativerne, som har givet værdifuld viden og erfaring, vurderes som værende af høj kunstnerisk kvalitet og til fremtidig inspiration. Initiativerne har anvendt nye metoder og har involveret nye målgrupper.

Engagement

Vadehavsområdets kulturaktører er i stor udstrækning bekendt med kulturaftalens muligheder. At inddrage områdets erhvervsliv i kunstnerisk samarbejde kræver til gengæld ressourcer. Via indsatsområdet Kulturel Kapital er der åbnet for dette samarbejde.

Medlemmerne af de fire kommuners kulturudvalg inviteres til årlige dialogmøder med gensidig orientering og drøftelse. Politikerne giver udtryk for, at disse tiltag har været udbytterige i både kulturel sammenhæng og i andre sammenhænge.

Dispositionsfrihed

Kulturaftale Vadehavet omfatter ikke de kulturelle rammebevillinger, hvorfor punktet er irrelevant.

Armslængdeprincippet

Kulturregionen har nedsat en referencegruppe med faglige kompetencer inden for indsatsområderne. Referencegruppen bedømmer projekterne, herunder den kunstneriske kvalitet og projekternes tværgående perspektiver i bredeste forstand, og anbefaler til gennemførelse eller afslag. Den administrative koordineringsgruppe forholder sig tillige til ansøgningsbeløb og projekternes økonomi, mens den politiske styregruppe beslutter hvem, der skal have tilskud, samt størrelsen af dette tilskud.

Opsamling og videregivelse af erfaringer

Kulturregionen har tidligere opfordret kulturstyrelsen til at tage initiativ til vidensdeling kulturaftalerne imellem. Denne opfordring gentages, ligesom der henvises til anbefaling om samme fra Kulturmødet Mors 2017 tilsendt ministeren.

B) Evt. fagråds vurdering af kulturaftalen

Kulturregionen har ikke benyttet sig af fagråd.

C) Erfaringer

Rødder og Vinger har bidraget til at brande vadehavsområdet på tradition, kulturarv og fornyelse. Bevidstheden om egne kulturelle værdier er øget gennem genopdagelse og nyudvikling af disse. Der har desuden været særlig fokus på sikring af folkemusikken som en levende kulturarv. Derudover har specielt landart udstillingen Wadden Tide tiltrukket sig opmærksomhed ved sin anvendelse af vadehavsområdets kultur og natur i den nyskabende samtidskunst. Styregruppen vurderer, at Wadden Tide har et potentiale, der er interessant at arbejde videre med.

Kulturspirer har fremmet kulturelle kompetencer hos børn og unge, som har fået selvstændig, kreativ erfaring og kreativ dannelse. Talentudviklingsmiljøet er styrket i de fire kommuner. Det vurderes, at kulturelle kompetencer hos børn og unge er et væsentligt område at arbejde videre med.

Kulturel Kapital har igangsat innovative partnerskaber mellem kunstnere og erhvervsliv, foreninger samt offentlige sektorer. Artbizz VADEHAVET vurderes at have et potentiale, som det kunne være interessant at arbejde videre med.

D) Evt. erfaringer af relevans for andre kulturregioner?

Som nævnt under A) *Kulturregionens vurdering af kulturaftalen; Opsamling og videregivelse af erfaring* opfordres styrelsen til at facilitere konkret vidensdeling på tværs mellem kulturregionerne.

E) Overordnede overvejelser om kulturaftalens anvendelse og anvendelighed

Overordnet vurderes det, at det tværkommunale samarbejde mellem fire størrelsesmæssigt uensartede kommuner har udviklet kulturområdet i vadehavsområdet, idet kulturaftalerne har skabt muligheder og tilbud på kulturområdet, som det ville have været vanskeligere at løfte uden en samarbejdsaftale mellem de fire kommuner og staten.

Kulturregionen finder det vigtigt, at der er en sammenhæng mellem kulturaftalens indsatser og de fire kommuners kulturpolitik.

F) Fremadrettet arbejde

Kulturaftalen styrker det kulturfaglige niveau, engagement og udvikling af nye aktiviteter og tilbud til fordel for borgere, kulturaktører og gæster i vadehavsområdet. Kulturaftalen skaber yderligere samarbejder og netværk, som ellers ikke ville have opstået mellem kulturaktører, kunstgenrer og på tværs af geografiske grænser.

Det etablerede netværk til kulturregionens aktører skal bevares og udbygges ved fortsat samarbejde med såvel institutioner som selvstændige kulturaktører, ligesom det grænseoverskridende samarbejde med andre globale vadehavslande prioriteres, specielt i forbindelse med kulturregionens land-art udstillingsprojekt Wadden Tide, næste gang i september 2019.

Indsatsområdet Kulturel Kapital har fået fodfæste i andet halvår 2017, og interessen fra erhvervslivet for nytænkning og bedre innovationsprocessor ved hjælp af kunst og kultur er øget. Kulturregionen ønsker fortsat at udvikle dette område, som vurderes at have et stort potentiale.

G) Kulturregionens ønsker til indgåelse af en ny kulturaftale

Kulturregionen ønsker en tillægsaftale for 2019 med indhold som nærværende aftale og derefter en kulturaftale for perioden 2020-2023.

Med den nuværende kadence påbegyndes udformningen af en ny kulturaftale for vadehavsområdet i det sidste år af en valgperiode for at afsluttes de første måneder af en ny valgperiode. Nyvalgte politikere skal dermed tage stilling til indholdet af det tværkommunale kultursamarbejde, inden de nødvendigvis har opnået erfaring med egen kommunes strategi og muligheder på kulturområdet.

Nyvalgte politikere får derfor ikke tilstrækkelig indflydelse på indholdet af det tværkommunale kultursamarbejde, der skal gennemføres i deres valgperiode.

Dertil kommer, at den nuværende kulturaftale for 2015-2018 reelt først blev igangsat med ministerens underskrift i marts 2016. Derved afkortedes vores operationstid med 1 år og 1 kvartal. En tillægsaftale gældende for et år giver mulighed for at indfri kulturaftalens mål på en måde, som indsatsområderne har potentiale til, og giver samtidig nye kulturpolitikere muligheder for påvirkning af indholdet af den næste aftale.

H) Kulturstyrelsens kommentarer til slutevalueringen

[Udfyldes af Kulturstyrelsen]